

Interventies

Connect Klanken en Letters

Programma

- Begeleidingsrelatie
- Connect Klanken en Letters voor wie?
- Uitgangspunten
- Doel Connect Klanken en Letters
- Uitvoering
- Structuur programma
- Connectrijtje
- 6 fasen
- Feedback
- Aandachtspunt
- Zelfstudie

Begeleidingsrelatie

- Interesse in de leerling tonen, accepteren, nieuwsgierig zijn
- Oefenen maar ook kijken, luisteren, aanvoelen
- Communicatieve ruimte scheppen
- Sfeer van vertrouwen en plezier
- Aansluiten bij talenten en mogelijkheden van de leerling

Connect Klanken en Letters voor wie?

In de eerste fase van het aanvankelijk leesproces voor leerlingen die:

- Moeite hebben met het benoemen van de letters die zijn aangeboden
- Moeite hebben met het toepassen van de elementaire leeshandeling

Uitgangspunten

- Uitbreiding instructie- en oefentijd
- Betekenisvolle tekst
- Hoogste instructieniveau
- Herhaald lezen
- Directe verbinding lezen en schrijven
- Procesgerichte feedback
- Instructie strategieën
- Aanvullend interventieprogramma, geen vervanger van de leesinstructie
- Van groot belang om het nauwgezet uit te voeren
- Zoeken naar de zone van de naaste ontwikkeling
- Oefeningen op klank/letter-, woord- en tekstniveau

Doel Connect Klanken en Letters

Vergroten van:

- klankbewustzijn
- letter-klankkoppeling
- elementaire leeshandeling (decoderen)

Uitvoering

- Minimaal 3x in de week 20 minuten
- Individueel of in een klein groepje
- Binnen of buiten de groep

Structuur programma

- 6 fasen
- In elke sessie worden alle fasen doorlopen
- 1 letter staat centraal gedurende drie sessies
- Zelfde rijmpje/verhaaltje met tekst gedurende drie sessies (herhaald lezen)
- Elke sessie een nieuw connectrijtje

Connectrijtje

De principes:

- Minimaal 2 woorden uit het boekje/rijmpje
- Rijtje van 6-10 woorden die minimaal en onvoorspelbaar verschillen
- Er verandert steeds maar één letter
- De positie van de wisselletter wisselt
- De belangrijke letter komt minimaal drie keer voor, in de twee uitgekozen woorden en in een nieuw woord
- De letter zit niet in alle woorden
- De letter kun je op verschillende posities tegenkomen
- De twee gekozen woorden hebben geen vaste plaats in de volgorde
- De woorden zijn qua betekenis bekend!

Connectrijtje

Verzin nu zelf een connectrijtje bij de letter 'ui' met de woorden 'huis' en 'bui'

De zes fasen

Fase 0: voorbereiden (per 3 sessies)

Fase 1: rijmpje voorlezen

Fase 2: grote letter schrijven

Fase 3: spelletje

Fase 4: woorden schrijven

Fase 5: woorden lezen

Fase 6: stukje uit een boek lezen

Fase 0: voorbereiden

- Kies een letter uit waar de leerling moeite mee heeft
- Leg alle materialen klaar

Fase 1: rijmpje voorlezen

Doel: klankbewustzijn stimuleren

Materiaal: bijvoorbeeld 'Kijk mijn letter'

Leerkracht leest rijmpje voor en spreekt de letter verlengd uit

Leerling kijkt / leest mee en wijst bij

Fase 2: grote letter schrijven

Doel: Schrijfmotorische inprenting van de letter.

Materiaal: stoplichtletters uit ELLO

- Starten bij groen, dan oranje, en eindigen bij rood:
- Overtrekken met de vinger
- Met de stift overtrekken
- Leerkracht leest het rijmpje nog eens voor
- Leerling schrijft de klank wanneer hij/zij deze hoort

Fase 3: spelletje

Doel: automatiseren doelletter

Materiaal: letterkaartjes in twee stapels verdeeld

- Letterkaartjes in twee stapels verdelen
- Op de letterkaarten staan ondermeer de woorden uit het connectrijtje
- Om de beurt een letter op een stapel in het middel leggen en de letter benoemen
- Bij de doelletter zo snel mogelijk de hand op de stapel/ 'hebbes' roepen
- Wie het snelst is, krijgt de stapel kaartjes die aan bod is geweest

Fase 4: woorden schrijven

Doel: motorische inprenting, woordanalyse.

Materiaal: kaartjes met de zes woorden uit het connectrijtje, transparant schrijfbordje, stiften

- Leerkracht dicteert het connectrijtje op volgorde
- Leerling schrijft ze op een transparant schrijfbordje en spreekt gelijktijdig klank voor klank uit
- Na elk woord controleert de leerling de spelling zelf
- Leerling leest de geschreven woorden op volgorde

Fase 5: woorden lezen

Doel: toepassen elementaire leeshandeling

Materiaal: kaartjes met de zes woorden uit het connectrijtje

Leerkracht schudt de woordkaartjes

Leerling leest ze één voor één (niet flitsen!)

Fase 6: stukje uit een boek lezen

Doel: toepassen elementaire leeshandeling op tekstniveau

Materiaal: leesboek

- Leerkracht en leerling lezen om de beurt voor (3 sessies zelfde tekst)
- Leerkracht geeft voldoende ondersteuning
- Leerkracht leest een aantal pagina's vooruit, vorderingen noteren!

Geven van feedback

- Directe, specifieke, positieve feedback (voorkomt inslijpen van fouten)
- Voorkomen van fouten (woord voorzeggen)

Voorbeeld van gerichte positieve feedback:

“Ik vind het knap dat je [een moeilijk woord] vandaag goed leest”.

- Leerling kan ook eigen lezen evalueren door gerichte vragen hierover te beantwoorden.

Aandachtspunt

Connect Klanken en Letters werkt alleen wanneer het programma exact wordt uitgevoerd zoals bedoeld.

Scholing om ermee te werken is wenselijk.